

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

**Матеріали
Усеукраїнської науково-практичної конференції**

22 листопада 2018 року

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Кафедра педагогіки
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Матеріали
Усеукраїнської науково-практичної конференції
22 листопада 2018 року
(Харків-Хмельницький)

Харків
2018

матеріалі, учитель може долучитися до формування в учнів національної світоглядності, допомогти їм осмислити картину світу свого етносу.

Список використаних джерел:

1. Лис В. Століття Якова. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. 240 с.
2. Мисик О. А. Порівняння як спосіб пізнання і відтворення дійсності індивідуально-авторській картині світу І.Калинця. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Мовознавство, літературознавство.* № 910. Харків, 2010. С. 678–682.
3. Чабаненко В. А. Силістика експресивних засобів української мови : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 351 с.
4. Юрченко О. С., Івченко А. О. Словник стійких народних порівнянь. Харків : Основа, 1993. 176 с.
5. Яригіна В. В. Порівняння та перифрази як засоби вираження емоційно-експресивного забарвлення в українських проповідях. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія.* № 836. Вип. 54. Харків, 2008. С. 45–47.

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗАГАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ

Воронцова І. А., Влащенко С. В., Логвінова А. О., Рскало В. О.

Протягом багатьох років незалежності нашої держави головним завданням державного управління був розвиток економіки. Вирішення проблем духовної сфери суспільства відбувалося за остаточним принципом. Крім того, сучасні умови політичної та соціальної нестабільності спричинили кризу духовного життя. Це є дуже важливим чинником гальмування втілення будь-яких реформ, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя [2].

Сучасний стан духовності українського суспільства, за думкою О. Циплякової [3], характеризується як її імітація, при якій традиційні цінності змінюють свій зміст або втрачають його взагалі.

Проте духовність народу, розвиток духовної культури особистості слід усвідомлювати як найбільш важливі й необхідні чинники у розбудові суверенної України. Це вимагає принципово нових підходів до питань

виховання молодого покоління на засадах загальнолюдських, національних цінностей, вибору справжніх духовних орієнтирів та незалежного життєвого шляху.

Слід зазначити, що духовна культура є найважливішим видом культури і має пріоритетну значимість. Вона включає в себе інтелектуальну й естетичну діяльність людства. Розвиток духовної культури особистості усвідомлюється як найбільш важливі й необхідні чинники у розбудові суверенної України.

Основи духовного розвитку, духовної культури особистості закладаються в дитинстві. Насамперед сім'я стає місцем, де закладаються базові основи культури, зокрема духовної. Батьки стають першими вчителями і живим прикладом для наслідування дітьми. Проте, аналізуючи стан культурного розвитку дитини у сім'ї, ми маємо досить негативну картину. По-перше, рівень культури багатьох батьків бажає кращого. Діти у таких сім'ях не мають позитивного прикладу. По-друге, такі батьки, звичайно, не можуть стати для своїх дітей зразком. Але іноді спостерігається й інше. Батьки, розуміючи «провал» у власному вихованні, намагаються компенсувати відсутність духовної культури у власних дітей. Такий підхід має подвійний ефект. Батьки самі підвищують власний рівень духовної культури і направляють дітей на правильне розуміння культури, сприяючи вихованню їх на засадах загальнолюдських, національних цінностей, вибору справжніх орієнтирів.

У дитячому садку діти, які отримують родинне культурне виховання, краще адаптуються до нового середовища, закріплюють і продовжують розвиток духовної культури особистості.

Родина та дитячий садок закладають основу розвитку духовності. Але саме у шкільному віці відбувається становлення основних особистісних механізмів та систем, на підставі яких формується світогляд, самосвідомість та духовні якості людини. У цьому віці важливо закласти «коди» високої духовності, тобто таке підґрунтя, на якому буде розвиватися та вдосконалюватися духовна сфера особистості на наступних етапах її життя, зокрема в молодості.

Уже соціальний статус, який пов'язаний з молодістю, збільшує кількість факторів, які впливають на молодість. Основними з них можна вважати політику, мораль, освіту, релігію, молодіжне мистецтво тощо. У наш час, на жаль, молоді

люди рідко замислюються над своєю моральністю, над змістом життя, над проблемами стосунків. Як і в дитинстві, для молоді людини важливим є приклад оточуючих. Однак духовно-моральне виховання студентства на сьогодні здійснюється зі значними труднощами, котрі викликані певними причинами. Складності розв'язання виховних проблем зумовлені ще й тим, що передусім на молоде покоління впливають засоби масової інформації. Часто йде наслідування і навіть копіювання людей з оточуючого середовища, їх поведінки, одягу, манери спілкування, що взагалі формує для багатьох поняття культури.

Але насправді ця псевдокультура формується на зовсім інших поняттях і цінностях. Одним із компонентів цієї культури є так звана матеріальна культура, яка базується на гонитві за матеріальними статками: розкішне житло, дорогі автомобілі, ексклюзивна побутова техніка, вишуканий одяг, банківські рахунки, надмірності у дозвіллі тощо. Поступово матеріальний фактор починає пригнічувати, а надалі й знищувати духовність. Дослідження вказують, що вік молоді, яка стає залежною від матеріальної залежності, все більш знижується.

Загальний стан загрожує духовному розвитку суспільства, його національній культурі, оскільки матеріальні потреби набувають спотворених форм, натомість духовні ігноруються.

Отже, питання формування духовної культури у наш час є актуальною проблемою, тому так важливо скоординувати зусилля всіх підрозділів закладів вищої освіти задля успішного виховання юнацтва. Дуже важливим є створення системи виховання, що сприяє активній протидії фальшивим субкультурам, які заповнюють простір і впливають на молодь, підмінюючи поняття справжньої культури.

Список використаних джерел:

1. Горіна О. Т. Механізми формування духовної культури студентської молоді. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб. наук. праць. Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2013. Вип. 6 (59). С. 71–82.
2. Проблеми формування духовної культури студентської молоді сучасної України. URL: <http://www.experts.in.ua/baza/analytic/>. (дата звернення: 20.09.2018).

3. Целякова О. М. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. Запоріжжя, 2009. Вип. 38. С. 49–57.

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Гайдук К. В.

Формування екологічного стилю мислення, екологічної свідомості, екологічної компетентності висококваліфікованих педагогів є головним завданням сучасної системи вищої освіти. Компетентнісний підхід є одним із концептуальних, що визначає сучасну методологію оновлення змісту освіти.

Здобувачі освіти повинні творчо застосовувати набуті вміння та навички залежно від ситуації, готуватись до успішної діяльності в реальному житті. Знання, уміння і навички, які переходять у власну життєву позицію та стають переконаннями, становлять ціль освітнього процесу на компетентнісній основі. Вдала реалізація компетентнісного підходу визначає обов'язкове розуміння студентами необхідності набуття професійних і предметних компетентностей.

Сьогодні відбуваються вагомі зміни у галузі професійної підготовки спеціалістів. Основною метою фахової освіти має стати підготовка компетентного, зорієнтованого своєю професією та обізнаного в суміжних сферах діяльності, готовністю до постійного професійного росту спеціаліста, що забезпечує максимальний запит особистісного потенціалу кожного випускника закладу вищої освіти [4].

В умовах нинішнього екологічного становища, яке склалося в Україні та у світі в цілому, стає актуальним включення в структуру як професійної компетентності спеціаліста, так і життєвої компетентності людини екологічної складової, яка б дозволила вчасно знаходити правильні рішення у небезпечних екологічних ситуаціях.

Екологічна компетентність формується у процесі екологічної освіти й виховання, слугує провідником екологічної культури у змісті освіти, створює мотивацію для ціннісної орієнтації особистості. Екологічну компетентність розглядаємо як відповідальність за власну діяльність і вплив на довкілля, досвід застосування знань у професійних і життєвих ситуаціях. Вона пронизує всі